

מאפשר נוטה הושם לזרת בדרכמו לצד מערב. שחרי בטרם נטה הושם לצד מערב, נקרא יום מן הבקר עד הזמן ההוא, שפטוב (תהלים כב) חסד אל כל היום. ואם אמר עד חסכה - בא ראה, שפטוב (ירמיהו) אויל לנו כי פנה היום כי יגטו צלילי ערבי. כי פנה היום - בוגר תפלה הבקר, שפטוב חסד אל כל היום, שחרי איז הושם היא לצד מזרח. ביום שנתה הושם וירד לצד מערב, הרי איז הוא זמן תפלה המנחה, וכבר פנה היום ובאו צלילי ערבי והתעורר כדיין הקשה בעולם.

ונטה היום שהיא בדרךה של חסד, ונטו צלילי ערבי שהם הדרך של הדיין הקשה, ואז נחרב בית המקדש ונשרף החקל. ועל כן שנינו שייהה אדם זהיר בתפלה המנחה, שהוא הזמן ששרוי הדיין הקשה בעולם. יעקב תקן תפלה ערבית, שהרי הוא תקן אותו וכן אותו בכל מה שאירך, ודאי שראו'ו תקן את ה"א, וה"א נזונית מזא"ו, שאין לה אוור משל עצמה כלל.

ומושום לכך תפלה ערבית רשות, שהרי נכללת בתפלה היום כדי שתהיה מאיתך, וכעת לא זה הזמן. ובארנו אותה, שחרי לא התגלה אוור היום שיאיר לה, והוא שולחת בחשכה עד זמן חצות הלילה, כשהקדושים ברוח הוא משמעתעש עם האזכרים בגין העדן. ואז הזמן שהאדם ישטעש [ולמד] בתורה, כמו שנותבר.

בא ראה, דוד בא ואמר שלושת זמני התפלות הלו, שפטוב (תהלים נה) ערבי ובקר וצערם, הנה שלשה. והוא לא התפלל אלא

לנחתה ברגוי לסתר מערב.

זה עד לא נטה שמשא לצד מערב אקרי, יום מצפרא עד ההוא זמנה דכתיב, (תהלים כב) חסד אל כל היום. ואיל תימא עד חסכה, תא חזי, דכתיב (יימיה ו) אויל נא לנו כי פנה היום לאקלל צלotta דצפרא שמשא אליו לסתר מזרח, כדיין דנטה שמשא ונחתה לסתר מערב, הא כדיין אליו זמן צלotta דמנחה וכבר פנה היום ואתי צלילי ערבי ואתער דיינא קשייא בעלה מא.

ונטה היום דאיו דרגא דחס"יד, ונטו צלילי ערבי דאיו דרגא כדיינה קשייא, ובדיין אתחרב בי מקדש ואתוקד הייכלא. ועל דא תנין דיהא בר נש זהיר בצלotta דמנחה דאיו זמנה כדיינה קשייא שרייא בעלה מא. יעקב אתקין צלotta דערבית דהא איהו אתקין לה וזון לה בכל מה דאצטريك, ודאי וואו אתקין לה"א, וה"א אתנית מז וואו דלית לה נהיר מגרעה הכל.

ובגין לך תפלה ערבית רשות דהא אטפלילת בצלotta דיום א בגין לאנתהרא, והשתא לאו זמנה איהו. ואוקימנא לה דהא לא אתגליא נהיר דיממא דיינהיר לה, ואיה שלטא בחשוכא עד זמנה דפלגות ליליא דאשענשע קדשא בריך הוא עם צדיקיא בגנאה דעתן, כדיין אליו זמנה לאשענשע בר נש (ס"א ולמלעדי) באורייתא כמה דאתמר. תא חזי, דוד אתה ואמר אלין תלת זמני דצלותי דכתיב, (תהלים נה) ערבי ובקר ואחרים הא תלטא, ואיה לא צלי אלא תרי מניהו, דכתיב אשיה ואהמה, ולא יתר.